

КАНАДСЬКИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ (КИУС) — провідний українознавчий заклад і видавець в англomовному світі. Засн. 1976 при Університеті Альберти в м. Едмонтон (Канада) за фінанс. підтримки Мін-ва вищої освіти Альберти. Окрім гол. бюро в Едмонтоні, має філію в Торонт. університеті (до 1982 кер. Ю. Луцький, згодом — Д. Струк, від 1999 — Ф. Сисин), де нині працюють наук. ред. ж. «Journal of Ukrainian Studies», видавництва Інституту, Проекту перекладу «Історії України-Руси» М. Грушевського, Інтернет-проекту «Encyclopedia of Ukraine» і Програми укр.-канад. досліджень. Осн. завдання КИУС: надання студент., аспірант., доктор. і постдоктор. стипендій та н.-д. грантів для українознав. студій; публікація відповід. наук. праць; проведення семінарів, міжнар. конф., публіч. лекцій тощо. Наймасштабніші проекти — написання, переклад і редагування «Encyclopedia of Ukraine» (5 т., Торонто, 1984–93) за ред. В. Кубійовича (т. 1–2) і Д. Струка (т. 3–5); переклад англ. мовою «Історії України-Руси» М. Грушевського (гол. ред. Ф. Сисин). Інститут спонсорував низку наук. конф. і вид., присвяч. різним аспектам життя українців у Канаді, укр. біженців у післявоєн. Німеччині та Австрії, історії України, укр.-польс., укр.-рос. і укр.-нім. відносин, голодомору 1932–33. На правах відділів при КИУС діють: від 1976 — «Journal of Ukrainian Studies» (1976–85, 1993–2000 і від 2008 гол. ред. — Р. Сенькусь) та видавництво (перший кер. Ю. Луцький, від 2010 — М.-Р. Стех); від 1979 — Метод. кабінет укр. мови, який підготував серію навч. матеріалів для вивчення укр. мови у двомов. початк. школах Канади, спонсорує учител. курси та робочі семінари, від 2004 веде інформ. веб-сайт для учнів, батьків і вчителів (кер. О. Білаш, А. Биско, від 1989 — М. Петришин); від 1989 — Центр дослідж. історії України ім. П. Яцика, який відповідає за переклад творів М. Грушевського англ. мовою та від 1991 фінансує публікації його монографій видавництвом КИУС і видавництвами в Україні (кер. Ф. Сисин); від 1990 — Програма вивчення сучас. України ім. родини Стасюків (кер. З. Когут, згодом — Д. Марпелз); від 1992 — Програма укр.-канад. дослідж. (кер. Ф. Свиріпа, згодом — Я. Балан і А. Макух), 2007 перейм. на Центр укр.-канад. студій ім. Кулів; від 1994 — Програма дослідж. укр. релігії і культури (кер. С. Плохій, від 2008 — І.-П. Химка); від 1998 — Програма дослідж. Сх. України ім. М. і Д.

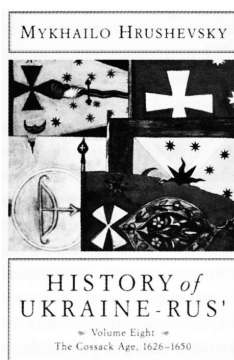
Ковальських (кер. З. Когут), у рамках якої профінансовано створення Сх.-укр. інституту ім. Ковальських при Харків. університеті, річні археол. розкопки Батурина, істор. вид. в Україні, ж. «Схід-Захід», «Київська академія» і «Кур'єр Кривбасу»; від 2000 — Програма з укр. літ-ри ім. Д. Струка (кер. М. Тарнавський); від 2001 — Інтернет-проект «Encyclopedia of Ukraine» (кер. Р. Сенькусь і М.-Р. Стех). 1996–2004 разом із партнерами (уряди Альберти, Саскачевану, Манітоби, Онтаріо, апарати Парламенту Канади й ВР України, Асоц. міст України та ін.) за фінанс. підтримки Канад. агенції міжнар. розвитку КИУС реалізовував Канад.-укр. законодав. і міжуряд. проект (кер. Д. Якута), який шляхом орг-ції стажування для укр. депутатів, держ. службовців і різних фахівців у Канаді та проведення семінарів, робочих груп тощо сприяв вивченню і розповсюдженню демократ. реформ в укр. законодавстві, економіці, охороні здоров'я, культурі, держ. управлінні. Інститут також допомагав заснуванню у Львів. університеті Програми вивчення модерн. укр. історії та суспільства ім. П. Яцика (кер. Я. Грицак). КИУС співпрацює з Нац. університетом «Києво-Могилян. академія», Інститутами історії України й укр. археографії та джерелознавства НАНУ в Києві. Понад 70 % його бюджету забезпечують вічні фонди, фінансовані переважно укр.-канад. меценатами і жертводавцями (Канад. фундація укр. студій, Освітня фундація ім. П. Яцика, М. і Д. Ковальські, Є. Стасюк, Ю. Діба, Клуб укр. професіоналістів і підприємців Едмонта, І. Коляска, В. Кубійович, С. Букачевська-Пастушенко, В. Даркович, П. та І. Стельмахи, М. Іванців, А. та Н. Буковські, інвестиц. клуб «Cosbild», М.-О. Самиця, П. Малофій, Ю. та В. Федейки, П. і Д. Кулі, І. Яремко, О. Пісецька-Струк, М. Фішер-Слиж та ін.). Дир.: М. Лупул (1976–86), Б. Кравченко (1986–91), Ф. Сисин (в. о., 1991–93), З. Когут (1993–2012), В. Кравченко (від 2012).

Рекомендована література

1. Канадський інститут українських студій. 25 років. Едмонтон, 2001;
2. М. Lupul. The Politics of Multiculturalism: A Ukrainian-Canadian Memoir. Edmonton; Toronto, 2005.

Р. Сенькусь

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Канадський інститут українських студій / Р. Сенькусь // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-9245>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).